

МАУП

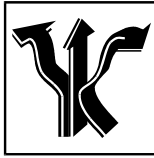
МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ
УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ: історико-політологічні дискусії

Хмельницький, 2025

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ ІНСТИТУТ
імені Блаженнішого Володимира, Митрополита Київського і всієї України
Приватного акціонерного товариства «Вищий навчальний заклад
«Міжрегіональна Академія управління персоналом»

ДЕНЬ СОБОРНОСТІ УКРАЇНИ:
ІСТОРИКО-ПОЛІТОЛОГІЧНІ ДИСКУСІЇ

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

Випуск 12

Хмельницький - 2025

УДК 94(477).084.61

ББК 63.3(4Укр)

З 154

**День Соборності України: історико-політологічні дискусії :
зб. наук. пр. / гол. ред. Л. Г. Білий. Хмельницький : Вид-во МАУП, 2025.
Вип. 12. 162 с.**

НДДКР УкрІНТЕІ: 0123U104481

У збірнику наукових праць вміщено статті, виголошені на засіданні Всеукраїнської науково-практичної конференції «День Соборності України: історико-політологічні дискусії». Авторами статей розкрито такі питання: Розгортання українського руху на Поділлі крізь призму слідчої справи П. Блонського 1917 року; Роль Дня Соборності у формуванні національної ідентичності; і-й та ii-й українські військові з'їзди – початок творення національної армії; український жіночий рух у контексті діяльності українських Січових Стрільців: нові погляди на історію боротьби за незалежність; Микола Міхновський як ідеолог і теоретик української державності та ін.

Редакційна колегія:

Головний редактор: Білий Л. Г., кандидат педагогічних наук, доцент, директор Хмельницького інституту МАУП.

Члени редакційної колегії:

Авсієвич А.В., доктор філософії в галузі права; **Байдич В.Г.**, кандидат історичних наук; **Блажевич Ю.І.**, кандидат історичних наук, доцент; **Гуменюк А.Ф.**, кандидат економічних наук, доцент; **Дацюк О.А.**, кандидат богослов'я; **Лисенко С.О.**, доктор юридичних наук, професор; **Олійник В.В.**, кандидат педагогічних наук, доцент; **Олійник Ю.В.**, кандидат історичних наук; **Осмолян В.А.**, кандидат юридичних наук; **Охман О.В.**, кандидат юридичних наук; **Парандій В.О.**, кандидат історичних наук, доцент (відповідальна за випуск); **Семенчук С.О.**, кандидат історичних наук, доцент; **Цимбалюк Г.С.**, кандидат економічних наук.

Рецензенти:

Адамський В.Р., кандидат історичних наук, доцент

Галатир В.В., кандидат історичних наук, доцент

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
Хмельницького інституту Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 27 січня 2025 р.)

© Хмельницький інститут
Міжрегіональної Академії управління персоналом, 2025
© автори статей

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	7
Адамський В. Р. РОЗГОРТАННЯ УКРАЇНСЬКОГО РУХУ НА ПОДІЛЛІ КРИЗЬ ПРИЗМУ СЛІДЧОЇ СПРАВИ П. БЛОНСЬКОГО 1917 РОКУ....	8
Вітюк О.О. РОЗВИТОК СПІВРОБІТНИЦТВА ОРГАНІВ МІГРАЦІЙНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ ІЗ РЕСПУБЛІКАНСЬКОЮ КОМІСІЄЮ У СПРАВАХ ДЕПОРТОВАНИХ НАРОДІВ КРИМУ (1992-1999).....	20
Грушевицька Х., Олійник В.В. РОЛЬ ДНЯ СОБОРНОСТІ У ФОРМУВАННІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....	33
Іваненко С.М. І-Й та ІІ-Й УКРАЇНСЬКІ ВІЙСЬКОВІ З'ЇЗДИ – ПОЧАТОК ТВОРЕННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ АРМІЇ.....	38
Керасюк М., Матюшко Л. УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧИЙ РУХ У КОНТЕКСТІ ДІЯЛЬНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ: НОВІ ПОГЛЯДИ НА ІСТОРІЮ БОРОТЬБИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ....	43
Козачок П.В., Парандій В.О. АЛГОРИТМИ РОЗВИТКУ ІСТОРИЧНИХ ПОДІЙ НАПЕРЕДОДНІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ.....	66

Медвідь Ф.М., Висоцька О.А., Твердохліб А.І. МИКОЛА МІХНОВСЬКИЙ ЯК ІДЕОЛОГ І ТЕОРЕТИК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ.....	81
Медвідь Ф.М., Висоцька О.А., Чорний Е.В. ІДЕЯ СОБОРНОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ В УМОВАХ СУЧАСНОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ.....	95
Никитюк С. ВИДИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА УРОКАХ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	105
Небесний О.О., Парандій В.О. УКРАЇНСЬКА ЕМІГРАЦІЯ У БОРОТЬБИ ЗА ДЕРЖАВНІСТЬ (1939-1945 РР.).....	110
Оліх Г.І. ІНСТРУМЕНТИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ (БЕРЕЗЕНЬ 2022 – ГРУДЕНЬ 2024 РР.).....	117
Романець З.О. ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ПОРОЗУМІННЯ МІЖ ГРОМАДЯНАМИ УКРАЇНИ У КОНТЕКСТІ СЬОГОДЕННОЇ ПРОБЛЕМАТИКИ.....	122
Столяренко О.В., Столяренко О.В. РОЗВИТОК ОСВІТИ УКРАЇНИ: ГУМАНІСТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ У ВИХОВАННІ ОСОБИСТОСТІ.....	130

Чмихало Г.Г.

ФОРМУВАННЯ РФ НЕГАТИВНОГО ВІДНОШЕННЯ ДО
УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ В КРИМУ ЗА ДОПОМОГОЮ
КІНЕМАТОГРАФА (1991-2014)..... 143

Шишковський Є. Ю.

ЦІННІСНО-СМИСЛОВА СФЕРА ОСОБИСТОСТІ
ЯК ФЕНОМЕН..... 149

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ..... 156

Столяренко О.В.,

доктор педагогічних наук, професор

(м.Вінниця)

Столяренко О.В.,

кандидат педагогічних наук, доцент

(м.Вінниця)

РОЗВИТОК ОСВІТИ УКРАЇНИ: ГУМАНІСТИЧНІ ПРІОРИТЕТИ У ВИХОВАННІ ОСОБИСТОСТІ

Сучасний період розвитку суспільства, оновлення всіх сфер його соціального і духовного життя потребує якісно нового рівня освіти. В умовах державотворення в Україні, яка стала на шлях демократизації, відкритості та гуманістичних орієнтацій [2], поряд з питаннями про суспільний устрій постають проблеми чіткого визначення національної ідеї, ціннісних орієнтирів, виховного ідеалу, нових тенденцій в освітянській галузі, які б базувалися на міжнародних стандартах. Перший етап трансформації в країні завершено «завдяки інноваційному імпульсу, що надала «інформаційна хвиля «науково-технічного прогресу суспільства; прискорився темп цивілізаційного розвитку» [4]. Подальша логіка розвитку суспільства пов'язана з інноваційними реформами, перш за все, в освіті. Нові цілі її модернізації спрямовані на досягнення інтеграції, вищого рівня розвитку, що має відповідати потребам часу та особистості, яка має все необхідне для самореалізації в соціумі, що постійно змінюється.

В умовах інтеграції, глобалізації активного розвитку сучасного суспільства знань, нового інформаційного простору, здійснюється впровадження інноваційних технологій. Основоположним напрямом і основним фактором розвитку кожної особистості сьогодні є освіта і наука. Тобто, реформація повинна відбуватися першочергово саме в цих сферах, оскільки вона виступає серйозним дієвим фактором підвищення інноваційно- інтелектуального потенціалу країни. Законом України «Про Концепцію сталого розвитку України» у підрозділі «Освіта, наука та культура» передбачено, що на шляху країни до сталого розвитку особливе значення у створенні методологічних і технологічних основ економічних, соціальних та екологічних [2] перетворень належатиме освіті і науці. Що саме вони виступають провідними чинниками формування інтелектуального потенціалу нації та духовності громадян, визначають державну політику. Розвиток освітньої галузі в Україні, згідно з цим документом, спрямовується на утвердження в суспільстві принципів демократії, гуманізму, забезпечення якості підготовки фахівців на основі сучасних досягнень науки і технологій.

Актуальність проблеми технологізації освіти пояснюється бурхливим розвитком і розповсюдженням різноманітних інновацій, в тому числі і нових педагогічних технологій. Використання їх у освітньому процесі дозволяє викладачам впливати на мотивацію суб'єктів, реалізувати не лише теоретичну, а й практичну спрямованість професійної підготовки.

Саме тому перспективи розвитку освіти ми вбачаємо у руслі концепції сталого розвитку суспільства, що передбачає

встановлення балансу між задоволенням сучасних потреб людства і захистом безпеки та інтересів майбутніх поколінь. Прихильники сталого розвитку вважають його найперспективнішою ідеологією XXI століття і, навіть усього третього тисячоліття, яка, з поглибленням наукової обґрунтованості, витіснить усі наявні світоглядні ідеології, як такі, що є фрагментарними, неспроможними забезпечити збалансований прогрес цивілізації.

Сталий розвиток – це керований процес, основою якого виступає системний підхід та сучасні інформаційні технології, які дозволяють швидко моделювати варіанти напрямків розвитку, з високою точністю прогнозувати їх результати та обирати найоптимальніший із них.

Позитивні зрушення і досягнення декларують розвинені країни Європейського Союзу, США, Японія [4]. Але є й такі, які на перше місце висувають одну стратегічну мету – вижити. Саме вони провокують загрози (нестача продовольчих та інших ресурсів, бідність, насилля, жорстокість, війни, завоювання чужих територій), що поширюються до інших держав та їхніх регіонів. Близьке сусідство з ними формує загрозу екологічної кризи, а глобалізація, яка стрімко набирає обертів, сприяє загостренню економічних та соціальних небезпек, що зрештою торкаються й регіонального розвитку, зокрема. Тому таким актуальним сьогодні виступає завдання формування глобального гуманістичного світогляду, підготовка майбутніх фахівців у руслі цих тенденцій, виховання молодого покоління на основі ціннісного ставлення до людини, до природи [3].

Адже парадигма сталого розвитку включає в себе не лише вимоги до захисту довкілля, а й до встановлення

соціальної справедливості, викорінення расової й національної дискримінації [4].

Педагогам вкрай необхідні знання про інноваційні зміни в системі сучасної освіти, розуміння сутності педагогічних технологій, оволодіння інтерактивними формами і методами навчання, умінням аналізувати і оцінювати індивідуальні результати. Інноваційні технології навчання здобувають сьогодні в Україні все більше прихильників і використовуються в освітньому процесі і при викладанні різноманітних навчальних предметів. Вони показують нові можливості, які можна відобразити у факторі підвищення ефективності навчальної діяльності в цілому.

На даному етапі розвитку в Україні відбуваються інтеграційні процеси. Нерозривну єдність складають освіта, наука, виробництво [1]. Вони впливають на становлення нової системи знань, формування у молоді професійних компетентностей, гуманістичного світогляду, що відображається у зміні освітньої парадигми, що базується на концепції сталого розвитку сучасного суспільства. Інноваційні, інтерактивні технології, які використовуються, стимулюють пізнавальну, мотиваційну, практичну соціально ціннісну діяльність, самостійність і активність тих, хто навчається.

Нині в Україні відбуваються суттєві зміни у сфері морально-етичного виховання молоді, в якому важливу роль відіграють гуманістичні цінності. Модернізація вітчизняної освіти покликана забезпечити його відповідність вимогам сьогодення. В умовах сучасних викликів, війни і загроз суверенітету, й територіальній цілісності держави, тривалої кризи соціально-економічного, суспільно-політичного та

духовно-культурного життя, прагненні досягти достатнього рівня, визнання країни світовим співтовариством особливого значення набуває проблема розроблення та реалізації нової гуманістичної стратегії виховання на базі ціннісного ставлення до людини, що є пріоритетним фактором визначення перспектив розвитку динамічних і кардинальних змін у всіх сферах життєдіяльності українського суспільства, турботи про його майбутнє.

Соціокультурна ситуація зумовлює позитивні тенденції виховання як полікультурного процесу, що реагує на всі новітні перетворення в соціумі. Головним завданням вихователя в період таких змін, є допомога в самореалізації, усвідомленні кожним учнем сенсу життя, власної цінності та поваги особистої гідності іншого, важливості толерантних взаємин, концентрації зусиль на формуванні гуманістичного світогляду, збереженні та примноженні вищих духовних надбань людства. Оновлення виховного потенціалу суспільства на основі загальнонаціональних цінностей сприяє досягненню визнання його важливості на рівні державної соціальної політики. Наш час характеризується зміною парадигмальних засад, обґрунтуванням морально-правових норм, доданням моноідеологічних установок на цілі виховання. Одночасно відбувається переосмислення і масове визнання таких ціннісних пріоритетів, як різноманіття стратегій в умовах варіативності виховних систем, підтримка авторських програм і проєктів у закладах загальної середньої освіти, нарощування потенціалу взаємодії суб'єктів соціокультурної сфери в реалізації різних за масштабами, функціональною специфікою і технологіями цільових соціально-педагогічних програм державного та

регіонального рівня. Загострення уваги на позитивних змінах, які свідчать про надійний курс на стійкий розвиток виховання як загальнонаціонального пріоритету, що одночасно означає становлення стабільної самодостатньої системи формування особистості, вимагає підкреслення того факту, що їх динаміка, нажаль, стримується уявленнями, традиційно сформованими в суспільній свідомості, про виховання як про компонент, який супроводжує навчання, як складову частину освітніх послуг. Проте, наукові дослідження і комплексні програми у сфері розробки фундаментальних і прикладних проблем виховання, а також успішні в багатьох регіонах України інноваційні пошуки його сучасної організації і моделювання сприяють поступовому нівелюванню вказаних вище обмежень і розширенню ціннісної соціальної бази виховання як відкритого соціокультурного процесу. Про це свідчать розроблені і запроваджені в практику державні, відомчі, міжгалузеві програми і концепції; етапні програмні розробки, спрямовані на охорону дитинства, забезпечення здорового способу життя, нормативних прав дітей і молоді. Сукупність цих акцій, без сумніву, здійснили певний вплив на розкриття творчого потенціалу виховної діяльності в закладах загальної середньої освіти, у сферах залучення шкільної молоді до різних видів соціально орієнтованої діяльності. Важливим є те, що виховний процес, який відроджується на нових ціннісних пріоритетах, акцентований на духовно-моральну сферу особистості, основу якої складають гуманістичні цінності і феномен громадянськості: суспільне благо і права людини, свобода вибору на базі усвідомленого дотримання законів, соціальна справедливість і рівність, моральність і чесність у будь-якій діяльності, патріотизм і

толерантність, що базуються на ціннісному ставленні до людини. Моральне становлення особистості, формування гуманістичного світогляду, підготовка до активної, творчої, соціально значущої життєдіяльності є важливою складовою розвитку суспільства і держави. Виховання (в широкому розумінні) – цілеспрямований процес формування інтелекту, фізичних і духовних сил особистості, підготовки її до життя, активної участі в трудовій діяльності, а у вузькому – систематичний і цілеспрямований вплив вихователя на вихованців з метою формування у них бажаного ціннісного ставлення до людей і явищ навколишнього світу.

Напрямами державної політики в галузі виховання учнівської молоді стали принципи гуманістичної педагогіки, сформульовані в Законах України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», «Про позашкільну освіту», Національній доктрині розвитку освіти, Концепціях національно-патріотичного, громадянського, позашкільної освіти і виховання, програмі «Основні орієнтири виховання учнів 1–12-х класів загальноосвітніх навчальних закладів України», Конвенції ООН про права дитини. Закладена в цих документах методологія виховання надає пріоритет розвиненій особистості, її життєвому й професійному самовизначенню, самореалізації, життєтворчості, відповідно до гуманістичних загальнолюдських і національних цінностей. В них визначено, що центром виховної діяльності є дитина, а метою – виховання і розвиток творчого потенціалу, соціальної активності гуманістично спрямованої особистості, формування системи її ціннісних орієнтацій; де вільний розвиток, цінність людини і природи виступають провідними пріоритетами.

Особливе місце в цих процесах посідає загальноосвітня школа. Саме тут учні отримують знання про навколишній світ, людину, її майбутнє. Вони мають розуміти, що проблема існування, цінності людського життя набуває в наш час особливої актуальності й гостроти завдяки ряду обставин. Перша пов'язана з одним з найвизначніших досягнень історії і культури – усвідомленням унікальності людини та її найвищої цінності. Друга зумовлена тим, що нинішнє покоління живе на зламі епох, що характеризується надзвичайно динамічними процесами. Це загибель і відторгнення застарілих форм існування, які чинять неймовірний опір, і формування нових цивілізаційних засад життєвладування. Науково-технічний прогрес не зменшив кількості проблем, але переконливо довів, що розв'язання багатьох із них можливе лише у процесі змін самої людини, що зумовлені формуванням планетарного гуманістичного світогляду. Прогресивна наукова думка стверджує, що глобальні проблеми, які турбують світову громадськість уже не одне десятиліття, можуть бути розв'язані за умови визнання пріоритету людини та умов її існування і повинні розглядатися, перш за все, у площині «людина–людина», а не «людина–техніка». Тому ХХІ століття характеризується удосконаленням людини і виховання, яке володіє технологічним компонентом впливу на довкілля і на саму особистість. У зв'язку з цим актуалізується потреба в ґрунтовному теоретико-методологічному аналізі й узагальненні перспективного педагогічного досвіду з проблеми гуманістичної спрямованості сучасної системи виховання, котра б протистояла деструктивним тенденціям в організації виховного процесу та

сприяла розробленню інноваційних виховних моделей, технологій, методик.

У системі виховного впливу на формування у молоді ціннісного ставлення до людини найважливішим є переорієнтація на максимальне впровадження інноваційних виховних технологій, залучення до української та світової культурної спадщини, розвиток демократичних традицій навчальних закладів, виховання базових гуманістичних цінностей (І. Бех їх називає «вершинними»). Вони характеризують ціннісне ставлення до людини, відображають його глибинний зміст, а також визначають якості, що забезпечують його оптимальну форму вираження: *любов до людей (гуманність)* /доброта, добродійність, привітність, турботливість, доброзичливість, щирість, референтність, конгруентність, рефлексивність/; *повага людської гідності* /толерантність, терпимість, поблажливість, прихильність, миролюбність, демократичність/; *великодушність* /порядність, добродушність, ввічливість, делікатність, поступливість, тактовність/; *милосердя* /чуйність, емпатійність, співчутливість, готовність допомогти, здатність до філантропії, самопожертви, щедрість/; *справедливість, моральна активність* /відповідальність, комунікабельність (уміння працювати з іншими), непримиренність до зла, рішучість і принциповість у протидії жорстокості і байдужості, чесність. Ціннісне ставлення до людини належить до складних моральних якостей. В його утворенні задіяна ціла низка простих, кожен з яких можна вважати різновидом лише якогось одного аспекту шанобливого ставлення до людини, його частковим проявом. Вправління в моральних вчинках, гуманній поведінці сприяє формуванню

особистісно-духовного ядра (системи базових цінностей), з допомогою яких відбувається досягнення вищого рівня морального розвитку, проявляється людяність у ставленні до іншого. *Ціннісне ставлення до людини* виступає у вигляді інтегративного, системного, багатовимірного, інваріантного утворення, що охоплює змістову інтелектуальну (пізнавально-когнітивну), емоційно-ціннісну особистісну, що розкривається з допомогою мотиваційного, емоційно-оцінювального і спонукально-регулятивного критеріїв, а також діяльнісно-практичну (операційно-результативну процесуальну) складову. Це універсальна, інтегрована якість гуманної особистості, що характеризується достатнім рівнем відображення в свідомості вихованців позитивної значущості доброзичливих стосунків у взаємодії з іншими людьми у процесі будь-якої діяльності; моральних знань, уявлень, переконань, гуманістичних мотивів, переживань, емоцій, почуттів, ціннісних орієнтацій і відповідних учинків, що виражають любов до людей; повагу людської гідності; толерантність; великодушність; милосердя; справедливість, моральну активність.

Аналітичний розгляд досліджуваної проблеми дозволив виявити, що гуманістичне реформування освіти кардинально відрізняється тим, що воно здійснюється не на основі державно-класових ідеологічних пріоритетів, а спирається на ідеї ціннісно-сміслового буття людини, логіку його історичного поступу, що передбачає повноцінний інтелектуально-духовний розвиток кожної особистості, її всебічну творчу самореалізацію, визнання ціннісного ставлення до людини важливим пріоритетом у цілеспрямованій виховній діяльності.

Зважаючи на те, що аналіз історичного шляху становлення педагогічної науки ми здійснювали в контексті розв'язання нею виховних проблем, за основу їх вичленення брали не формально-часові ознаки, а якісні характеристики науки про виховання, її внутрішню сутність, завдяки чому умовно виокремили два етапи її розвитку, дві експериментально-виховні стратегії: соціоцентризм і людиноцентризм. Особистісно-орієнтований підхід яскраво характеризує людиноцентричну компоненту в культурному розвитку, а організоване на його основі гуманістичне виховання передбачає стимулювання виникнення особистісно-значущих для вихованця подій, розв'язання проблем, побудову життєвої стратегії на основі суб'єкт-суб'єктної взаємодії.

Враховуючи результати дослідження, реальну соціально-економічну ситуацію в державі, проблеми в молодіжному середовищі, сучасний стан та перспективи системи шкільної освіти і гуманістичного виховання, ми можемо стверджувати, що подальший поступальний її розвиток буде можливий за умови розв'язання наступних завдань: а) формування науково-педагогічного потенціалу для дослідження й запровадження новітніх форм, методів, технологій продуктивного розв'язання проблем гуманістичного виховання; б) розробки науково-методичних рекомендацій і нормативів розширення можливостей гурткової позаурочної роботи з людинознавства та морального виховання, факультативів, спецкурсів, мережі закладів позашкільної освіти в обсягах, що задовольняють освітні потреби і не можуть бути реалізовані в нинішніх умовах; в) оновлення змісту освіти і виховання учнів з

врахуванням інтеграції навчальних дисциплін і факультативних курсів з людинознавства на засадах варіативності, міждисциплінарності і комплексності, які мають бути покладені в основу створення нового покоління навчальних програм, а відповідно і навчально-методичної літератури до кожної з них; г) розробки ефективних діагностичних методик виявлення рівня вихованості і формування гуманістичних якостей особистості, забезпечення на цій основі сприятливих умов для корекції поведінки, подолання проявів насилля, жорстокості, безвідповідальності, аморальності і важковиховуваності учнів у процесі особистісно орієнтованого навчання і виховання.

Список використаних джерел та літератури:

1. Кремень В. Г. Синергетика в освіті: контекст людиноцентризму; Нац. акад. пед. наук України. К.: Пед. думка, 2012. 368 с.
2. Столяренко О. В., Коваль Ю. А. Глобалізація в руслі екологічних проблем людства і виховання гуманістичних цінностей. *Сучасні тенденції розвитку науки та освіти в умовах євроінтеграції*: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Вінниця: Вінницький кооперативний інститут. 29-30 березня 2022. С. 81–83. URL :<http://repositsc.nuczu.edu.ua/bitstream>
3. Stoliarenko, O., Stoliarenko, O., Prokopchuk, V. Zhuravlova, L., Demchenko, I., Martynets, L., & Yakovliv, V. (2021). Fostering a Values-Based Attitude towards a Person in Secondary Schools in the Post-Soviet Space. *Revista Romaneasca*

Pentru Educatie Multidimensionala, 13(3), 166–188. DOI:
<https://doi.org/10.18662/rrem/13.3/446>

4. Stoliarenko O., Stoliarenko O., Oberemok A., Belan T.,
Piasetska N., & Shpylova M. (2021). Shaping a Values-Based
Attitude toward Human in the Context of Postmodernism via the
Structural-Functional Model. *Postmodern Openings*, 12(3), 173-189.
DOI: <https://doi.org/10.18662/po/12.3/334>

Чмихало Г.Г.,
ад'юнкт
(м. Київ)

ФОРМУВАННЯ РФ НЕГАТИВНОГО ВІДНОШЕННЯ ДО УКРАЇНИ ТА УКРАЇНЦІВ В КРИМУ ЗА ДОПОМОГОЮ КІНЕМАТОГРАФА (1991-2014)

У сучасних умовах роль інформаційних та психологічних впливів противника на думки, почуття, світогляд, поведінку та процес прийняття рішень збільшується в геометричній прогресії, інформація все більше стає потужною зброєю впливу на всі верстви цивільного населення, військо та керівництво держав не тільки під час проведення військових операцій, а і на всіх етапах від початку їх підготовки до стадії завершення і навіть після неї.

Ще на початкових етапах розвалу СРСР російські проімперські правлячі кола проводили превентивні заходи, з метою недопущення виходу радянських республік із зони впливу. Так, щоб відвернути увагу населення від економічних та політичних проблем в середині країни, часто штучно, створювалися точки напруги, конфлікти між різними етносами, що входили до складу СРСР, яскравими прикладами чого стали події в Придністров'ї, Нагірному Карабаху, Абхазії та ін. УРСР в цьому переліку не була винятком, точкою напруженості, яку почали штучно створювати ще за радянських часів став Кримський півострів.

Розпад Радянського Союзу та проголошення України як незалежної держави стало тригером, що призвів до загострення